

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2023-03-28 Nr. NV-693

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-22-1709(3) TAIS-22-13386(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas <i>Data iš kalendoriaus</i>	Vidaus reikalų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2022-11-15	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. XIV-1734 **atnaujintas Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planas, kuriame numatytas Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos 2022-2030 metų laikotarpiui (toliau – Programa) parengimas.**

Programa pakeis Seimo 2015 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. XII-1682 patvirtintą Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programą.

Teikiamas Programos projektas parengtas:

- **reaguojant į pasikeitusios saugumo aplinkos nulemtus iššūkius.** Programos projekte pateikiama aplinkos analizė, grindžiama aktualiais statistiniais ir faktiniais duomenimis bei tendencijų vertinimu, nurodomos problemos ir jų priežastys;
- **atsižvelgiant į atnaujintos Nacionalinio saugumo strategijos nuostatas** – joje nurodytas grėsmės, pavojus ir rizikos veiksniai bei nacionalinio saugumo politikos prioritetus ir ilgojo laikotarpio uždavinius valstybės saugumo būklei užtikrinti;
- **siekiant įgyvendinti Nacionaliniame pažangos plane 2021–2030 m. nustatytus 10 tikslų „Stiprinti nacionalinį saugumą“ uždavinius, priskirtinus viešojo saugumo valstybės veiklos sričiai;**
- atsižvelgiant į Europos Sąjungos strateginių dokumentų¹ nuostatas;
- pagal strateginio valdymo (planavimo) reikalavimus².

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Programos projekte, remiantis pasikeitusios grėsmių aplinkos ir esamos viešojo saugumo situacijos analize ir duomenimis, nustatomi viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros uždavinių įgyvendinimo prioritetai, veiklos kryptys ir pažangos priemonės, kurias įgyvendinant būtų **siekama esminių pokyčių stiprinant viešąjį saugumą**, susijusių su viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumu ir atsparumu grėsmėms.

¹ 2020 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Dėl ES saugumo sąjungos strategijos“, 2021 m. balandžio 14 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija“, 2020 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES kovos su terorizmu darbotvarkė: numatyti, užkirsti kelią, apsaugoti, reaguoti“ ir 2021 m. birželio 2 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Sklandžiai veikiančios ir atsparios Šengeno erdvės strategija“.

² Nustatytas Strateginio valdymo įstatyme ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 str. 1 d., pagal kurią Nacionalinio saugumo strategijai įgyvendinti rengiamos ilgalaikės valstybinės saugumo stiprinimo programos ir kiti Vyriausybės teikiami ir Seimo tvirtinami planavimo dokumentai.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Išskiriami prioritetai:

- viešojo saugumo institucijų ir jų sistemos pasirengimo atremti hibridines grėsmes ir veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu stiprinimas;
- ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies) apsaugos stiprinimas;
- viešojo saugumo institucijų aprūpinimas pakankamais reikiamų kompetencijų žmogiškaisiais ištekliais;
- nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos veiksmingumo didinimas;
- priešgaisrinės saugos efektyvumo didinimas.

Išvardinamos konkrečios Nacionalinės saugumo strategijos ir Nacionalinio pažangos plano uždavinių įgyvendinimo kryptys ES išorės sienos apsaugos ir migracijos kontrolės, nusikalstamumo ir terorizmo prevencijos ir kontrolės, viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumo ir veiksmingumo didinimo srityse, kurios būtų įgyvendinamos ir pažangos ir tęstinės veiklos priemonėmis.

Numatomos pažangos priemonės (prioriteto tvarka), rezultato rodikliai ir jų reikšmės:

- **užtikrinti viešojo saugumo institucijų parengtį aktualioms grėsmėms**
rezultato rodiklis ir jo reikšmė – viešojo saugumo institucijų pareigūnų aprūpinimo priemonėmis, skirtomis veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu, pasiekimo lygis, proc. (RN)
- **stiprinti ES išorės sienos ir neteisėtos migracijos kontrolės pajėgumus ir gebėjimus**
rezultato rodiklis ir jo reikšmė – ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies), stebimos taikant modernias sienos stebėjimo technologijas, dalis, proc.: 96 (2022), 100 (2030); vertinami sienos stebėjimo sistemų įdiegimo ir atnaujinimo procesai, sistemos turi būti atnaujinamos kas 5–7 metus;
- **padidinti vidaus tarnybos patrauklumą ir pagerinti viešojo saugumo institucijų pareigūnų darbo sąlygas**
rezultato rodiklis ir jo reikšmė – vidaus tarnybos sistemos pareigūnų motyvacijos ir pasitenkinimo darbu indeksas: 6 (2022), 7 (2030)
- **sudaryti prielaidas veiksmingai nusikaltimų prevencijai ir kontrolei bei terorizmo grėsmių mažinimui**
rezultato rodikliai ir jų reikšmės:
 - (1) gyventojų, manančių, kad rizika tapti nusikaltimo auka savo gyvenamojoje vietovėje yra maža, dalis, ne mažiau kaip, proc. 75 (2022), 80 (2030)
 - (2) per trejus metus ištirtų nusikalstamų veikų dėl nusikalstamu būdu gauto turto įgijimo, realizavimo arba legalizavimo ir neteisėto praturtėjimo dalis, proc.: 33,6 (2022), 45 (2030)
 - (3) teroro aktų, kurie numatyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 250 straipsnyje ir kurių metu sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata ar žmogus nužudytas (per laikotarpį nuo 2021 m.), skaičius: 0 (2022), 0 (2030)
- **tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą**
rezultato rodiklis ir jo reikšmė – vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, dirbančių ne ilgiau kaip 5 metus, ir nurodžiusių, kad jiems visiškai pakanka profesinių žinių ir įgūdžių, dalis, proc.: 18 (2022), 50 (2030)
- **padidinti priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos efektyvumą**
rezultato rodiklis ir jo reikšmė – gaisruose žuvusių žmonių skaičius 100 tūkst. gyventojų, 2,6 (2022), 1,8 (2030)

Įgyvendinimo lėšos:

- Preliminarios **pažangos lėšos** – 296 342 tūkst. eurų (Nacionalinio pažangos plano finansinės projekcijos)

Nacionalinio pažangos plano uždavinys	Pažangos lėšos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltiniai
1	2	3
10.6 uždavinys „Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę“	254 742	2021–2027 m. Integruoto sienų valdymo fondo sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės lėšos (įskaitant bendrojo finansavimo lėšas)
10.7 uždavinys „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“	3 600	Valstybės biudžeto lėšos
	37 600	2021–2027 m. Vidaus saugumo fondo lėšos (įskaitant bendrojo finansavimo lėšas)
10.8 uždavinys „Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą“	400	Valstybės biudžeto lėšos
Iš viso	296 342	

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMONS FORMA

• Preliminarus **papildomų finansinių išteklių (pažangos lėšų) poreikis – apie 400 000 tūkst. eurų**

Papildomų lėšų poreikis įvertintas Nacionalinio pažangos plano 10.7 uždaviniui „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“ ir 10.8 uždaviniui „Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą“ įgyvendinti (neįskaitant lėšų, reikalingų pažangos priemonėi „Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemą“, kurių poreikis bus apskaičiuotas, priėmus sprendimą dėl minėtos sistemos pertvarkos krypties). **Papildomas lėšų poreikis detalizuojamas aiškinamajame rašte:** nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos organizavimo sistemai sukurti (apie 3 000 tūkst. eurų); viešojo saugumo institucijų pareigūnų aprūpinimui priemonėmis, skirtomis veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu (apie 184 000 tūkst. eurų); nacionaliniam saugumui svarbių objektų fizinei apsaugai sustiprinti (apie 7 000 tūkst. eurų); vidaus reikalų sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemos pertvarkai; vidaus reikalų sistemos pareigūnų motyvacijai padidinti (apie 80 000 tūkst. eurų, poreikis apskaičiuotas rengiant Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektą); policijos įstaigų pastatų statybai ir rekonstrukcijai bei Lietuvos policijos mokyklos padidėjusios rizikos situacijų įveikimo mokymo kompleksui įrengti (apie 17 000 tūkst. eurų); gaisrinių statybai ir rekonstrukcijai bei informacinių sistemų diegimui Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente prie Vidaus reikalų ministerijos (apie 108 000 tūkst. eurų).

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Programos įgyvendinimas nustatomas Programos projekte. Nustatoma, kad Programoje numatyti pokyčiai įgyvendinami per realaus laiko duomenimis ir įrodymais grindžiamų sprendimų priėmimo procesą.

Programos valdytoja – Vidaus reikalų ministerija.

Numatytos pažangos priemonių įgyvendinime pagal kompetenciją dalyvaujančios institucijos.

Programa įgyvendinama vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymo ir Strateginio valdymo metodikos nuostatomis.

Kiekvienai pažangos priemonėi bus parengtas ir vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintas pažangos priemonės aprašas, kuriame bus nustatyti pažangos priemonės finansavimo planas, siekiami rezultatai ir priemonės veiklų suvestinė.

Vidaus reikalų ministrui pavestų valdymo sričių **strateginiame veiklos plane bus planuojami 3 metų asignavimai, skirti numatytoms pažangos priemonėms, detalizuojant jų įgyvendinimą ir siekiamus rezultatus pamečiui.** Dalyvaujančios institucijos priemonės ir veiksmus pagal kompetenciją planuotų jų rengiamuose ir tvirtinamuose planavimo dokumentuose.

Įgyvendinant priemonę „Užtikrinti viešojo saugumo institucijų parengtį aktualioms grėsmėms“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos ir Vadovybės apsaugos tarnybos **įsigyjamų priemonių, skirtų veikti karo padėties metu** (speciali įranga ir technika bei ginkluotė), **nomenklatūra ir kiekiai bus patvirtinti įstaigų vadovų ir Lietuvos kariuomenės vado.**

Programa įgyvendinama vykdam ir tęstinės veiklos priemonės, numatytas Programą įgyvendinančių institucijų veiklos lygmens planavimo dokumentuose.

STEBĖSENA

Programos įgyvendinimas bus vertinamas pagal Programos projekte numatomus pažangos priemonių rezultato rodiklius ir Nacionaliniame pažangos plane nustatytus šiuos poveikio rodiklius:

Poveikio rodiklio kodas ir pavadinimas	Pradinė reikšmė (metai)	Siektina tarpinė (2025 m.) reikšmė	Siektina galutinė (2030 m.) reikšmė
10.6.1. Valstybės sienos kirtimo tvarkos pažeidimų, kai nustatytas pažeidimą padaręs asmuo, dalis, proc.	82 (2019)	85	90
10.7.1. Sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų	102 (2020)	98	93
10.7.2. Ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis, proc.	65 (2020)	70	77
10.8.1. Visuomenės pasitikėjimas policija, ne mažiau kaip, proc.	73 (2020)	75	78
10.8.2. Visuomenės pasitikėjimas valstybine priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, ne mažiau kaip, proc.	90 (2020)	91	92

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Projektas derintas su Finansų, Aplinkos, Ekonomikos ir inovacijų, Krašto apsaugos, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto, Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijomis,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Generalinė prokuratūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės saugumo departamentu, Muitinės departamentu prie Finansų ministerijos, Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija, Nacionaliniu pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimu, Lietuvos žmogaus teisių centru ir Žmogaus teisių stebėjimo institutu.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas suderintas.

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS

☒ Pastabų nėra

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Programos projekto svarstymas įtrauktas į Seimo 2023 m. pavasario sesijos darbų programą.

Programos projektas atitinka Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatas dėl atsparumo grėsmėms ir nacionalinio saugumo stiprinimo, efektyvaus viešojo saugumo, **atspindi programines iniciatyvas** dėl nusikaltimų ir teisės pažeidimų prevencijos, pareigūnų darbo sąlygų, aprūpinimo, profesinio rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo, **susijęs su Valstybės kontrolės rekomendacijų** 2021 m. valstybinio audito ataskaitose „Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų veikla mažinant gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“ ir „Policijos vykdoma nusikaltimų prevencija ir tyrimas“ **ir Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmų** (dėl priešgaisrinės saugos sistemos (11.6.2 p.), Lietuvos policijos sistemos tobulinimo (11.6.3 p.), nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos sistemos (11.6.5 p.), statutinių pareigūnų aprūpinimo ir darbo sąlygų (11.6.9, 11.6.10 p.) **įgyvendinimu.**

Teikiamas Programos projektas **neapima su civiline sauga susijusių nuostatų**, kadangi ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plane numatytas atskiros Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programos 2023–2023 m. parengimas (2023 m. I ketv.), tačiau atskirų priemonių (viešojo saugumo institucijų parengties aktualioms grėsmėms ir priešgaisrinės saugos sistemos efektyvumo) veiklos turės būti suderinamos.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Asta Klapatauskienė

Viešojo valdymo grupė